

چکیده

نیاز به امنیت همواره از بنیادی ترین نیاز های بشر و مسئله ی وقوع جرم از مهم ترین مسائل جامعه ی بشری به شمار آمده است. از میان راهکار های مختلفی که می توانند باعث پیشگیری و کاهش جرم و بالا رفتن امنیت در مجتمع های مسکونی شوند، برخی با طراحی معماری ارتباط می یابند، برخی در حوزه ی طراحی و برنامه ریزی شهری، برخی در حوزه ی علوم انسانی مانند روانشناسی، جامعه شناسی و جرم شناسی جای می گیرند. در این میان پیشگیری و کاهش جرم از مواردی است که ماهیت میان رشته ای دارد و مستلزم توجه توام معماران و شهر سازان و متخصصین علوم انسانی است. هرچند پیشگیری از جرم نیاز به یک دیدگاه چند بعدی یا ترکیبی به جرم و نحوه ی ارتکاب آن دارد، اما به نظر می رسد در هر حال پیشگیری محیطی، از توانایی و استعدادی قوی در پیشگیری از جرایم نسبت به اموال و حتی برخی جرایم نسبت به اشخاص برخوردار باشد.

بر این اساس، پژوهش حاضر سعی در شناخت ارتباط بین ویژگی های کالبدی مجتمع های مسکونی و کاهش جرم دارد. در این تحقیق سعی می شود که با استفاده از رهنمود های نظریه ی پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (CPTED) مانند: قلمرو بندی، نظارت، کنترل ورودی و دسترسی ها و کیفیت محیطی به طراحی یک مجتمع مسکونی در شهر رشت پرداخته شود که در راستای مناسب سازی محیط کالبدی به منظور پیشگیری و کاهش جرم باشد. امید است بتوان در این زمینه گام مؤثری در کاهش کج روی های اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرایم برداشت و جامعه را به سمت امنیت روانی، اجتماعی و اقتصادی سوق داد. در این پژوهش روش های تحقیق توصیفی-تحلیلی و روش کمی به کمک پرسشنامه و شیوه های تحقیقی مرور متون و منابع مورد استفاده قرار خواهد گرفت. انجام تحقیقات میدانی، دیگر شیوه ی مورد استفاده در این پژوهش است. برای انجام تجزیه و تحلیل های آماری نیز از نرم افزار آماری SPSS و آزمون فرید من و تحلیل واریانس استفاده شده است. با توجه به نا محدود بودن جامعه، تعداد حجم نمونه نیز بر اساس فرمول حجم بهینه ی کوکران، برابر با ۳۸۴ نفر به دست آمد و در نهایت، پرسشنامه ی اصلی با ۳۶ سؤال اصلی بین ۳۹۰ نمونه اجرا شد. یافته های به عمل آمده حاکی از آن است که راهبرد های نگرش پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (CPTED) مانند قلمرو بندی، نظارت، کنترل ورودی و دسترسی ها و کیفیت محیطی، به ترتیب با ضرایب $-/۴۶۴$ ، $-/۵۳۳$ ، $-/۵۶۱$ ، $-/۴۰۲$ و سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$ همبستگی معکوس با گرایش به جرم دارند، به عبارتی هرچه این عوامل در طراحی معماری بیشتر لحاظ شوند به همان میزان، گرایش به جرم در مجتمع های مسکونی کاهش و پیشگیری و کاهش جرم افزایش میابد.

واژگان کلیدی: جرم، پیشگیری، مجتمع های مسکونی، (CPTED)، شهر رشت.